

Алхимия на връзките. Æther: новото пространство на Войн де Войн

Публикувано на 27.02.2017 от Кирил Буховски

Във вярата си, че може да създаде сложна и плодородна амалга между точните науки и мистичните практики, алхимията сама подписва смъртната си присъда, почти напълно осъществена след ерата на Просвещението. Въпреки това, днес все още има едно легитимно място, където емпиричното знание за света работи ръка за ръка с интуитивния и спиритуален елемент в човешкия опит. Естествено, става дума за изкуството. Дори големият британски биолог професор Ричард Докинс, известен по света с безмилостната си борба срещу слепите вярвания в недоказуеми окултни явления или митологии, споделя, че когато става въпрос за пейзаж, соната или поема, подложеният на тяхната магия няма нужда да се опитва да разбули прикритите механизми, ако такива изобщо съществуват, успяващи да ни докарат сълзи в очите, смях в устите или идеи в главите.

Макар и да нямам личен опит с Фауст, когато влязох в Æther, новото пространство за съвременно изкуство, пърформанс, дискусии и други, намиращо се на улица “Княз Борис I” 39, имах чувството, че току-що съм бил въведен в недрата на съвременна алхимична лаборатория, кръстоска между подземие в средновековен немски град, таванско помещение от пънкърския период на лондонското Сохо и личните стаи на хаотичен учен, работещ в Големия адронен ускорител в ЦЕРН. Дори самият Войн де Войн, небръснат, със своето нестандартно име и леко прегърбена стойка, бе облечен почти изцяло в черно, сложил на главата си качулката на торбестия си суичер, напомняйки на член на мистична гилдия, решил да ме посвети в някои от тайнствата на своето братство.

Роден на десети ноември 1978 година в София, Войн е един от най-продуктивните съвременни български творци, работещ главно в сферата на концептуалното изкуство, със значителен опит в сътворяването на инсталации, видео и пърформанс арт. Освен в България, където работи повече през последните няколко

години, той има осъществени проекти из целия свят, с участия в МоМА, Ню Йорк, музея Nýló в Рейкявик (Исландия), Badischer Kunstverein в Карлсруе, MuseumsQuartier във Виена, Tanja Leighton Gallery в Берлин, France Fiction Gallery в Париж и Contemporary Istanbul. Неговите художествени изяви се характеризират с жонглиране с установените естетически норми, кича и лошия вкус, често изследвайки и смесвайки архетипите на половете и сексуалността, което превръща работите му в многоцветни танци и силно провокативни актове, ангажиращи сегивата и умовете на публиката.

След като ме разведе из няколкото помещения на Æther – просторната входна зала с висок таван, индустриално-клаустрофобичното мазе с нисък таван под нея и стаята със среден таван над него, запълнена с различни един от друг столове, на които може да се седне, за да се съзерцават прожектираните на стената видеа – той ме покани в последната служеща за офис стая, в чийто въздух се усещаше споменът за цигари. Там трябваше да си поговорим за изложбеното пространство, както и за настоящата му инициатива, наречена *The Future Was Here*, с която се бележи началото на втория сезон на Æther. Минавайки покрай рафтове, отрупани с книги, колби, религиозни изображения и три позлатени котешки (предполагам) черепа, аз се настаних срещу Войн, седнал по турски до възглавница, чиято калъфка бе цялата принтирана в... котешки глави, гледащи ме изпитателно. Без да бърза, Войн отговаряше на въпросите ми внимателно и спокойно, играейки си с наболата си брада с показалец, на който е татуирана думата “тихо”.

Войн де Войн, снимка от Lubri's Blog

Разкажи ми за същината на думата Æther. Тя има много значения, от лесно възпламеним химичен елемент до ясното небе над облаците и дори божия дъх в гръцката митология. Какво е значението, което отговаря на вашето пространство и защо сте го избрали?

Това е специален елемент, защото е открит по-късно. Той е кондуктор или по-скоро връзка между елементите, което е много важно за нас. Ключов аспект е как това отразява нашата идея за изкуство, как то не може да съществува, освен ако не е в релация с нещо друго. Точно тази връзка е нематериалното и невидимото. Затова се явява като част от констелацията от значения, които ние търсим. Митологичните значения на думата също са много важни – раждането на светлината от хаоса и от тъмнината, като символ. Третото значение, освен това, че е и наркотик, опият, който са взимали през двайсетте години, е най-важно за нас, а именно, че е и синоним на думата “любов”.

Каква е целта на това пространство за съвременно изкуство? Защо реши да го създадеш и за какви точно работи е предназначено?

Първо, мястото е проект за София. Проект за свързване обратно със ситуацията тук, в България, защото аз се завръщам тук по някакъв начин.

Тоест твоего лично свързване?

Да, и оттам нататък искам това да се превърне в някакво място за срещи, за обмен – то (мястото) да се дефинира според различните нужди на хората. Да предлага различни видове формати, експерименти, предложения... Малко на границата на социалните експерименти и съвременното изкуство. Винаги го има момента на някакъв вид възможност публиката да реагира или да стане някаква директна релация с мястото, което е важно, за да се избегне пасивността.

С други думи, идеята ти за това пространство е да се превърне в една от малкото съществуващи и в същото време много нужни платформи за съвременно изкуство у нас?

Мхм... някак си това е начин да се свържеш и със себе си чрез изкуството. Това може да допринесе за някакъв вид помощ и друг поглед върху това как да интериоризираме външното, да ни даде някакъв център. Трябва да има и момент на свързване.

Творби на Гергана Петрова и Георги Георгиев от изложбата The Future Was Here

Настоящата изложба се нарича *The Future Was Here* и в нея участват голям брой творци, не само от България, но и от целия свят. Как успя да ги привлечеш, каква беше концепцията, която се е сторила атрактивна на артисти, които произлизат от така различни култури?

Беше доста непринудено. Направихме отворена покана, надявайки се на хората да им хареса това, което търсим в момента. Нещата, които искахме да се адресират, изложени в текста, който бяхме написали, като повод за търсене, бяха за прогнози и някаква обща визия; за бъдещето, говорейки чрез настоящето, анализирайки различните психо-географични региони и ефекти на хора, живеещи на различни места.

И доволен ли си от резултата?

Миии... Да! (*Смее се.*) Доволен съм от резултата, най-вече защото много хора реагираха, давайки ми шанс да се запозная с доста български автори, за които няхах и идея, че са тук и съществуват. Доволен съм и за доверието и от начина, по който успяхме да изградим изложбата, защото са доста автори и проблемът беше главно с това как да направиш една изложба, която да не дойде в повече за едно малко и трудно

пространство.

Относно твоята собствена работа, ти си автор с доста значителен опит в пърформанса и инсталациите. Когато решаваеш да създадеш нова творба, как подхождаш? До каква степен разчиташ на вече натрупания опит и на методите, за които знаеш, че работят, или обратното, предпочиташ риска?

Рискът винаги е по-атрактивен. Винаги има толкова много неща за правене и толкова много начини, по които можеш да изразиш една идея. Ако създадеш някаква форма или модел, по който работиш, в един момент става скучно за теб самия, както и за публиката. Мисля, че е важно да се експериментира, да се мисли в посоката на границите на допустимото, особено в един свят, където нещата са вече отвъд морала и допустимото.

В твоето творчество какво е съотношението между шегата и играта, от една страна, и сериозността (а, някои биха добавили, и смислеността), от друга?

Мисля, че хуморът играе много голяма роля, чрез него могат да се реализират много неща. Освен това той работи и като лекуващ елемент. А сериозността... тя вече е второстепенна по някакъв начин и идва по-късно, в момент на осъзнаване. Тя не е директна. Тръгва се от някаква несериозна форма, изглеждаща абсолютно неформирани. По такъв начин обичам да работя, да се сформира по-късно, да е някакъв процес, който да се осъзнава в по-късен етап, а преди това да я има играта. Нещото "сега това сериозно ли е или не е?" е много интересно за мен като понятие и като възприятие на един човек, който наблюдава и в един момент сам трябва да конфронтира собствените си мисли и вярвания, и сам да реши на какво точно става свидетел.

Войн де Войн – „Slaves to Love“, 2015 (Фотография – <http://bturn.com/voin-de-voin-2>)

Кои автори са повлияли най-много върху твоето творчество? В това число влизат други пърформанс артисти, модни дизайнери, режисьори, писатели...

Обожавам писателя Гомбрович. Един ден може би ще направя нещо свързано с едно от неговите произведения, наречено “Космос”. От модата, Хюсеин Чалаян е инспирация, Ирис Ван Херпен... Хора, които работят с материала по начин, по който абсолютно преоткриват тялото и движението. В пърформанс арта съм повлиян от Макс Фактори от Лондон, Ева Майер-Келер, Ан Лив Янг, от руски артисти, като Олег Кулик. Другите визуални артисти са вече много, сред тях са Синди Шърман и Honey-Suckle Company. Артисти, които представям и тук, също са част от хората, които ме инспирират.

А от самия живот? Там от какво се вдъхновяваш?

От общуването най-вече. Начинът, по който се държим един с друг, присъствието на хората и различния начин на обмен. Технологиата, както и спиритуални идеи...

А, според теб, каква е границата, ако тя изобщо съществува, между пърформанса като изкуство и начин за себеизразяване пред публика, и пърформанса в личния живот, в който уж се намираме в реалността?

Както Шекспир е казал “Животът е сцена, а всички ние сме актьори”! (*Смее се.*) Но естествено, че има граница, която винаги е евидентна. Няма връзка между двете.

Ти си учил в Париж, Лондон, Амстердам, освен че си пътувал много и че си работил в доста държави, не само в Европа. Как пребиваването за дълго време в такива, различни от нашата, реалности ти е повлияло и те е обогатило? Или, може би, дори те е ощетило? И къде се чувстваш у дома си?

Чувствам се у дома си, когато съм на път. Тогава, когато не си дефиниран, когато не си в рамка и част от нещо, в което трябва да изпълняваш определени функции. Обичам да пътувам и ужасно много ми липсва това в момента, защото, откакто се върнах в България, малко поспрях. Но също много важно е да има работа и развитие и тук, иначе, както се казва, няма да се завърти колелото. Пътуването никога не ме е ощетявало, където и да отида. Аз обожавам различните места, било то един шумен град или някакво място много далеч от цивилизацията. И двете могат да бъдат прекрасни. Пътуването ме кара да се чувствам леко.

Войн де Войн, снимка Златимир Араклиев

Да разбираме ли, че в момента си базиран главно в София? И какви са плановете ти за близкото бъдеще, какви проекти може да очакваме от теб?

Тук специално продължаваме със серия изложби, имам и един проект с екип от Берлин, който ще реализираме в Атина след два месеца. Също така ще доразвиваме идеите си за това как да вкараме хората тук, за да работят заедно. Примерно, имаме една серия от изложби, наречена LoveCrafting. За тях каним двама души, които са двойка в живота, да направят една работа специално за нас. Това е експеримент с модела как всъщност, чрез тяхната интимна връзка, се създава изкуство, изследвайки щедростта на артистите един към друг и къде може да се случи колаборацията. Интересно е да се види как хора, които са партньори в живота, са и артисти заедно.

—

След като приключихме интервюто и излязох от полезрението на котешката възглавница и котешките черепи се върнах в изложбените пространства, за да разгледам по-подробно изложбата *The Future Was*

Here. Стимулите, заложи в подготвителния текст за събитието и предоставени на разположение на участниците, са фокусирани в сферата на претегляне на миналото и неговото съотношение към бъдещето. То, както текстът предполага, може би вече е в пост-апокалиптичния си период; апокалипсис, който ние не сме забелязали, че е настъпил. Образите на живописна бруталност и виртуално лимбо, които Войн е предоставил на желаещите да вземат участие в изложбата, са намерили своята художествена кристализация в работи като насилствената илюстрация на базирания в Антверпен **Бреخت Ванденброкер**, в която сексуализирани, изведени до страшна гротеска образи, се блъскат в чистилицето на адски фитнес салон. Чувството за опресия може да се забележи в по-рафиниран вид в инсталацията “Кристалното сърце” на живеещия и работещ в Берлин български автор **Антон Стоянов**. В нея той използва присъщата си техника на запечатване на предмети върху някаква плоскост чрез фолио и по този начин превръща предметите в спомен, стилизация и знак за самите себе си. В творбата си в Æther той е запечатал късове кристал, които сякаш туптят и се опитват да се освободят от капана си.

Изглед към изложбата

Друга любопитна работа е инсталацията “Дигитален календар” на творещата в Амстердам **Ан де Вриес**, в която авторката представя границите на бъдещето. В самото бъдеще пък ни пренасят двата черно-бели принта на **Димитър Караниколов**, гъсто наблъскани с космически кораби и легиони от “Междувъздушни войни” стормтрупъри, на фона на сградата на НДК, изглеждаща изненадващо адекватно на новото си предназначение като мрачна галактическа цитадела. Още по-терминални и апокалиптични прогнози виждаме във фотографията на родения в Мюнхен фотограф и концептуален художник **Бенедикт Партенхаймер**. Тази творба, представяща спокойно бледо море, в което сякаш тихо се разбива Луната, е била част от ангажирана с глобалното затопляне инсталация, с която Партенхаймер печели миналогодишната Berlin Art Prize.

Макар и малко, Æther е разнообразно и напълно усвоено пространство, предоставящо големи възможности за бъдещи проекти, в които съвременните автори в България биха могли смело да се впуснат. Както Войн подчерта, има нужда от “завъртане на колелото” и от развитие на съвременното изкуство в нашата страна, така че да то бъде доведено до нова зрялост. Силно се надявам, че други негови колеги ще имат желание да експериментират в тази лаборатория за идеи и да постигнат не само достойни за възхищение художествени резултати, но и желаното от основателя на Æther свързване между различните култури, между индивид и родина, както и между отделни хора.

Автор: Кирил Буховски

Изложбата *The Future Was Here* беше в Æther до 24 февруари 2017.

Заглавно изображение: Поглед към изложбата, фотография Михаил Новаков.

За Кирил Буховски

Кирил Буховски е драматург, художник и дизайнер, роден в София през 1990 г. Завършва Националната художествена гимназия (2009), а по-късно и Националната художествена академия (2013), където, измежду многобройните изложби, в които участва, той започва да се занимава с пърформънси и да се интересува от театър. След като изкарва Едногодишната школа по „Актьорско майсторство“ в НАТФИЗ (2013-2014), както и кратък актьорски курс в Кралското централно училище за реч и драма в Лондон (2012), той печели третото издание на конкурса на Театър „София“ за съвременна българска пиеса с написания от него драматургичен текст “Ние сме вечни!” (2015). Пиесата, режисирана от Василена Радева и фокусираща се върху реалността на младите хора в България, се характеризира със значителен натурализъм и привидна семпlost на сюжета. “Ние сме вечни!” носи на автора си номинация за наградата „Полет в изкуството“ на фондация „Стоян Камбарев“, което през 2016 г. му дава шанс да е български представител в Швеция на Интерплей Европа – международен симпозиум за автори, пишещи за театър. Следващата творба на Кирил Буховски се нарича “Бурята”, радиопиеса, поръчана от Програма „Христо Ботев“ на Българското национално радио, деликатно разглеждаща конфликтите между половете и отредените им роли в обществото.

[Всички публикации от Кирил Буховски →](#)

Публикувано в [Арт ревию](#), [Интервю](#) с етикети [Æther](#), [войн де войн](#), [Кирил Буховски](#). [Постоянна връзка](#).

2 отговора към *Алхимия на връзките. Æther: новото пространство на Войн де Войн*

Vakkerlo каза:

10.03.2017 в 15:27

Най-накрая нещо свежо и различно на българския хоризонт! Успех!

[Отговор](#)

Pingback: [Домът или аз \(не\)принадлежа – интервю с художниците Елин ван Дуйк, Анастасия Пандиловска и Якоб Ерлих | artnewscafé bulletin](#)

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)

Задвижвано с гордост от WordPress.